

Justis- og
beredskapsdepartementet

EØS-rettslige varselamper

– hva er EØS-rettslige problemstillinger og hvordan identifiserer man dem

Marthe Kristine Fjeld Dystland, lovrådgiver Lovavdelingen

Partnerforum 12. april 2023

EØS-rett i sikte?

- «Ren» EØS-rett
 - EØS-avtalen
 - Direktiver
 - Forordninger
- Identifisering av EØS-rett i nasjonal rett
 - Lov- eller forskriftsteksten gir indikasjoner
 - Forarbeider viser til EØS-rett som bakgrunn for regelen
 - EØS-markører, redaksjonelle noter og ingressfelt hos Lovdata
 - «Varsellamper»

Korttittel Forskrift om bruk av kjøretøy

Historiske versjoner Endringsforskrifter Forskrifter Rundskriv Avgjørelser Litteratur Opprett varsling Del lenke Sl mer

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 25. januar 1990 med hjemmel i vegtrafikklov [18. juni 1965 nr. 4 § 4, § 13, § 14, § 15](#) og [§ 43](#), jf. [delegeringsvedtak 21. mars 1986 nr. 750](#), jf. [delegeringsvedtak 24. november 1980 nr. 1](#), [delegeringsvedtak 1. delegeringsvedtak 30. april 2002 nr. 557](#).

Tilføyd hjemmel: [Delegeringsvedtak 29. september 2003 nr. 1196](#).

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. I nr. 45zzc (forordning [\(EU\) nr. 1003/2010](#)), vedlegg XIII nr. 15a (direktiv [96/53/EF](#) som endret ved direktiv [2002/7/EF](#), direktiv (EU) [2015/719](#) og beslutning [\(EU\) 2019/984](#)), nr. 15b (forordning [\(EU\) 2019/1213](#)), nr. 15c (forordning [\(EU\) 2019/1916](#) som endret ved forordning [\(EU\) 2020/349](#)) og nr. 24c (direktiv [1999/37/EF](#) som endret ved direktiv [2003/127/EF](#) og direktiv [2014/46/EU](#)).

EØS-rettslige problemstillinger

- **Varsellampe** – grensekryssende situasjon (i EØS)
 - *Person* flytter, reiser over landegrenser som turist, arbeidstaker, tjenesteyter, eller mottar *tjenester* fra annet land
 - Utvekslingsstudent, grensependler, onlineshopping i svensk nettbutikk
 - *Varer* fraktes over landegrenser, *penger/kapital* overføres mellom land, foretak *etablerer* seg eller tilbyr tjenester i annet land
 - Eller regelen knytter seg til at noe/noen har krysset en grense
 - Andre opptjeningskrav ved arbeid/botid i annet land
 - Ekstra registreringskrav for utenlandske personer eller foretak
 - Forbud mot å kjøpe tjeneste i utlandet eller ekstra kostnad
 - NAV-saken: grensekryssing som kriterium (ikke avstand/tilgjengelighet)

EØS-rettslige problemstillinger forts.

- **Varsellampe** - forskjellsbehandling
 - *Nasjonalitet* – EØS-avtalen artikkel 4
 - Ikke tredjeland (vannskuter) / ikke omvendt diskriminering (eks. ny boklov)
 - Artikkel 4 brukes sjelden alene – diskrimineringsforbudet også integrert i særbestemmelsene i EØS-avtalen, inkludert de fire friheter
 - Offentlig myndighetsutøvelse kan medføre «dispensasjon»: stillinger i offentlig administrasjon hvor det regelmessig utøves offentlig myndighet
 - Også *indirekte forskjellsbehandling*
 - I større grad påvirker utlendinger eller setter dem i dårligere situasjon (krav om bosted, språk, spesifikk sertifisering, minimums/maksimumspris mv.)
 - Tilsynelatende like krav som reelt sett er mer byrdefulle for utlendinger
 - Like tilfeller behandles ulikt, eller ulike tilfeller behandles likt

EØS-rettslige problemstillinger forts.

- **Varsellampe** – hindring på bevegelsesfriheten
 - Alle restriksjoner på fri bevegelse er i utgangspunktet forbudt etter EØS-retten
 - Offentlige tiltak – lovgivning, adm. praksis, faktisk handling/inaktivitet
 - Men også private – kollektive reguleringer/tiltak, avtaler mellom private
 - Direkte diskriminering
 - Indirekte diskriminering
 - «direkte eller indirekte, faktisk eller potensielt» til hinder, tiltaket gjør utøvelsen av de fire friheter mindre attraktiv, ingen/liten markedsadgang
 - favner vidt = det meste kan anses å være en restriksjon

EØS-rettslige problemstillinger forts.

- MEN **rettferdiggjøring** kan gi grønt lys
 - Tiltaket søker (faktisk) å oppnå et legitimt formål
 - Angitt i EØS-avtalen selv - offentlig orden, sikkerhet, folkehelsen (snevre hensyn, kan rettferdiggjøre direkte diskriminering mv.)
 - Rettspraksis – «tvingende allmenne hensyn» (kan rettferdiggjøre indirekte diskriminering og andre restriksjoner som ikke er direkte diskriminerende)
 - Aldri rene økonomiske hensyn eller å unngå administrativt merarbeid
 - Proporsjonalitet
 - Egnet til å oppnå formålet (tjenlig som middel, spørsmål *om* egnet – ikke hvor godt)
 - Nødvendig for å oppnå formålet (kan mindre inngripende tiltak nå målet?)
 - Forholdsmessig inngrep i frihet sett hen til formåletets betydning (interesseavveiling)

EØS-rettslige problemstillinger forts.

Kompliserende faktor: direktiver og forordninger kan skille seg fra EØS-avtalens hoveddel om fire friheter

- Eks: tjenestedirektivet kap. 3 om etablering angår rent interne situasjoner = hinder også for omvendt diskriminering (går lenger enn art. 4 EØS)
- Ikke direkte knyttet til fri bevegelse, f.eks.
 - arbeidsrettslige forhold (arbeidsmiljø, hviletidsbestemmelser, arbeidstidsbestemmelser, ferieloven mv.)
 - miljø (særregler om konsesjoner, konsekvensutredninger mv.)
 - forbrukerrettigheter
- Kan være forskjeller både i restriksjons- og rettferdiggjøringsvurderingen

Justis- og
beredskapsdepartementet